



זאב לדיזנסקי: הכל נגמר מאז שעובד הלך

# שני עיטורים מיונתמים

נואת אילן כפיר



סגן עובד לדיזנסקי ז"ל: אמה, אל תדאגי

אחרי סלחתי-השחרור חזר עובד אל הרפת ואל הפלחה. שוב דהר על סוסו בטיית-החילוק. משק לדיזנסקי היה כשיא פריחתו. הפרות הניבי כמיות שיא של חלב, והגידולים ההקלאיים הצמיחו יבולים גדולים. בזכות טיפולו המקצועי.

שמו של עובד כהקלאי הלך לפניו והגיע לאוזניו של דוד בן-גוריון. ראש הממשלה הציע לו להתנדב להדרכה-הקלאית בנגב. עובד נסה להענות לפנייה. כאשר קיבל מאריק שרון הצעה שלא יכול היה לסרב לה — להתנדב ליהודת הקוטנדו 101, שהוקמה באותם ימים. הצעיר קריהרוה ראה ביהודה ההדסה אפשרויות לתת ביטוי לכישרונו. מאז ומתמיד הלם על פעולות קוטנדו ונעזות. מיריות ומיכהני-אומץ בלתי שיגרתיים. הטיחות בנבולות וההתקפות הרצחניות של ה"פדאיון" על יישובים אזרחיים בלב המדינה, ניבשו אצלו את ההלטה להתנדב.

## לב זהב

עובד יצא לקורס קצינים והצטרף ליוני 101 כמפקדה-הקלה. תוך זמן קצר התמנה כמפקדה-פלוגה. בזכות כושר-המנהיגות והתושיה שגילה בפעולות.

הוא אישר לנו מעט מאד על מעשיו בצבא. אין מה לדאוג, נהג להרגיש אורזי. חבריו נהגו לומר לנו, כי יש לו כושר של היה — ולב של זהב. הוא קרע לנו את הנשמה — סיפורו — אבל לא יכולנו לשניא אותו על כך. כי קרע גם את עצמו. לא היה מסע, או ריצה, שלא היה בראש הטור, בפעולות מעבר לגבול הקפיד על דיוק הבצוע. תמיד דאג לבטחונם של החיילים, כזי שלא יפגעו — והוא עצמו היה רץ, השוף בשעה. מכניס את הבגנוגלוריו בן הגדרות, מסתער בראש הכוח ומסכן את סיכויי היעד.

"באת הפעולות נכמע הכוח שבסיפורו נעזרה לסיאת סיום הפעולה, נילדו אותו מספר-הפעולה ליד בנייה-המטרה שניכשע, כוח אחר עישה כאלו" — שאל. עובד השיב בחיוך: "אני נימצא במיטת שבתם השבת להימצא! בפעולה אחרת הלחם אריס שרון שלא לזרז. עובד נעלם ונשע הכיתה. כשעם לבטים הציג אולימפיטום לאריק שרון — אי שאני יוצא לכל הפעולות, אי שאני חוזר למשק. מאז — ועד לפעולתו בקרב המיתלה — לא החמיץ אף פעולה.

ידענו, כי הוא משתתף בכל הפעולות" מספר האב. "עובד ידע, שאנו דואגים לשלומם. אחרי כל פעולה היה קומץ הכיתה לעיתים, למרות עייפותה. היה יוצא לשרה לקצור חילתן בתרמש. אסור שהמשק יסבול בגלל הפדאיון. אבר. עובד היה נוהג להסיט את ילדי הכפר על העגלות עמוסות החילתן ואישר להם: עוד שער שנים תחיה גם אחם צנחנים."

גם לפני מיבצע קדש ביקר את ההורים. הוא ידע, כי יעדר להקשה ארוכה פן הכיתה. והכין כסויות גדולות של ירק לפרות. כדי להקל על אביו. ביום ההמראה לסיני, בא לומר שלום למשפחתו.

היה זה השלום האחרון.

## רפול בכה

אחרי השלישית בא לכיתתו צנחן צעיר, אחד מסיקוריו של עובד. כאן משפחת לדיזנסקי? — שאל. בקושי אמר שלום. התיישב ליד החילתן ולא הוציא מנה מפה. אחרי דקות ארוכות של דומייה של החילה של עטורית-כסף והניהה על השולחן. אשתו, רחל, שאלה אותו: מה זה? — והבאור השיב, כי בא להחזיר חוב לעובד. הוא סיפר, שכנה הידשים קודם לכן עמד להינשא. כאשר עובד שמע, שאין לו כסף לעירכת ההתירה — הוציא פארנקו שיק בסך 250 לירות, משכורתו להודשים, וכסר לו.

בבאני להחזיר את הכסף ולא איזו מכאן עד שתקבלו אותו" — הכריז.

רחל ניסחה להחזכה עמו ולשכנעו. כי ישאיר את הכסף אצלו. אבל בהחיר התעקש. לבסוף סיכמו, כי יהל תוסיף 250 לירות משלה ויהיה יתרמי את הסכום לקרן-הבטחון.

ידענו, כי עובד היה נערץ על חבריו. אבל כשיספרו לנו שרפול, המפקד האגדי של הצנחנים, בכה במוחו, ידענו מה גדולה הייתה האבדיה גם עבור הצנחנים."

ואומנם, זמן קצר אחרי מותו של עובד, התקבל בביתם, שבכפר-ביבליה, סכנת-התחומים מהרמטכ"ל דאן, כשה דיין, בו נאמר, כי החליט להעניק לו צ"ש על גבורתו בקרב המיתלה.

זאב לדיזנסקי הקטיף מקדיש כיום את מרבית זמנו לפעולות הנצחה לזכר הצנחנים שפלו.

אחרי נפילתו של עובד חשבת, שאם הבנים היו כמשפחה אחת, צריכים גם הקרנים להתאחד ולפעול להנצחת זכרם. לראשונה, נפגשו הורי הצנחנים אשר נפלו בסיני בניצנה, שם נקברו ארצית הללו מלהמת סיני. בפגישות ההורים השכולים הוחלט על הקמת יד לנפלים בסיבוב תל-יזרעל.

"כאשר הוקמה האגודתה" מספר זאב לדיזנסקי, קיוונו, כי לא נצטרך להרהיבה. אולם הצנחנים המשיכו לשלם את מסי-הדמים — והאגודתה גדלה. כל שנה, בערב יום-הכיפורים, אנו נינסשים לידה ומתויתורים עם זכר הבנים. לכל עצרת באים הורים שכולים נוספים. את מרביתם אני מכיר מביקורים בבתיהם אחרי האסון."

## עשבי-בר צומחים בחצר ביתה של משפחת לדיזנסקי, מאז נפל הבן עובד, במיבצע קדש \* בן האיכר היה אחד הלוחמים הבודדים שזכה בשני עיטורי ה"עוז" \* הוא נפל בקרב על המיתלה, כשהגן בגופו על חבריו מפני התפוצצות רימוני-יד

פיר — אפרו, וכן שפצו פחדתי, אבל מאז ומתמיד אני יודע: משפחה כפיר היתה שיל לדיזנסקי הישערה. היה לזואלה, היה אהבה — אהב אהבו, אי הצל.

"מאז הנפילת הראשון שלו שמענו מהבריו על גילוי גבורה גם בפעולות אחרות. בהן השתתף. אשירי שאלה אותו פעם: עובד, נכך סיבתה אירע, מאין לך כל זה. איך אתה עושה את הדברים האלה בצנחנים? והוא ענה: "מאין זה בא? — גם אני מתפלא. באמת שאינני יודע."

יהיה מכל הרטעו הבריו של עובד שהאנושיה שגילה בפעולות. בפעולה בסוריה השלה, היה עובד באחת הפעולות הייל סורי. פצוע. היה עזרה להביא אלונקה. סכרו החל לבכות ולהתחנן על חייו. השתקף: אהבו ליקריו איך לכתחוללים, פקד עליו.

אחרי אותה פעולה אברה לו אשתו, עובד, ידע, אולי מספיק עם הסלחנות. היה אהב את ירו על כתפה ואמר: "אמא, אל תדאגי. יהיה בסדר. עשיתי אני לא יכול לעזוב. אהונו באמצע הדרך. חזק מזה: אם אנחנו לא נעשה את זה — אחרים יצטרכו לעשות זאת."

סיפור זאב לדיזנסקי: במסך תקופה מסוימת היה נדמה לנו, שעובד החליט סופית לחזור לעסק. הוא השתחרר לתקופה קצרה מהשירות. באותו זמן נסעו פעולות-ההגנה, ידענו, כי הוא מתחבט בחיבו, אם לחזור לשירות או להישאר בבית. אריק שרון לחץ עליו, ורביסקי החליט עובד לחזור לעבא למשך שנתיים-שנשתיים נוספות. בינתיים, החליט עובד גם להתחנן עם הכיתה. מקפלת מצנחים מהיחידה. ראש עיריית תל-יזרעל, אברהם קריניצי ידע, שאהב את עובד כבן, חזקונו אליו ואמר: "אתה תחיה מסך גדול בצנחנים. אני רוצה, שתביא לגור אצלי ברמת-גן. אתן לך סיכוי."

זאב לדיזנסקי נאנה אריכות ימים לאלבום התמונות. בעמוד הראשון — צילום של עובד כעור עם אחרים מחבריו. "הוא היה הלש וזהו בילדותו", נזכר אביו. "בהנה היתה לו פיקה בולטת. וחבריו הירגו ללגלג עליו בגלל כך. אשירי דאגה וחלכה לויפא. אבל הוא הרגיעה: הילד היה יהיה בריא כמו שיר! הוא לא ידע עד כמה צדק."

לא, בעצמו נתח מחישונו בלימודים. תמיד ישב על קוצים. לא הייתה לו סבלנות להסין שיצורים ולקראו ספרים. היה חוזר מביית-הספר, וזרק את הילקום וזין לאורווה או לטיבוק-היונים. הוא היה פרש נפלא. אהב לדחור עם הסיסה בשדות, ולהתבודד בסכע."

צילום אחר באלבום: עובד בחברתו של צעיר יהודי-אור, שראה כבן גילה.

## מיבחי אומץ

זאב לדיזנסקי: "הי צבי גובר ז"ל, חברו הטוב של עובד. בהקפות סלחתי העולם השנייה התנדבה רבקה, אמו של צבי, לעבא הבריטי. הוא יאחזי הבכור, אפרים ז"ל. גרו אצלנו. צבי נקשר אל עובד והם היו אחים. לרבות שתי שנים באופיים. צבייק, כפי שעובד סינה אותו, היה איטיהרות. משרור שילוסוף. עובד היה איטיהסבט. מוזיק, גוי גמור. במילוי אשירי, מאם פארנסו, מכבו של צבייק אחרי נפילתו בקרב על החילתה. מופיע מסך סכבם על עובד: "החבר יש לו — עובד שמו, יש לו עבודה מיוחדת: לאהוב יונים. אהוב הוא אהבן וזחבב אותו. כש כל חיי יונים. כושר קיראת לו אמו מהחלוק: עובד אייך? — נשמע קולו פן השיבך: "הנה, אני עוזר, לבלאית' להטיל."

בביל התנדב לחיל מיל 17. הוא החליט ללכת בעיקבות אחיו הבכור, אפרים ז"ל, שנהיך כקצין. עובד לדיזנסקי, שחלם להקים עמו משק הקלאי גדול, המשיך ממסורת של שני אחים לבית נזכר: מיל 17 התנדב להטיית, ויפחה" בקרבות היות הרדום נילח את האומץ והמנהיגות, שהיו מובעים בו, כאשר הסתער על משוריו מצרי, שהתקיים למוצב. היילו המוצב החלו לפגוע. עובד נשאר במקומו, ומקוריותו פונו את רובו לעבר המיקלען שבמשוריו — ולחץ על המיק, המיקלען נפגע, והמשוריון נפגם.

הזיהוי-הולו כסלו. כסל איך הפרת נפילת ומה ההלסיפ החקלאיים הקרו המותה. משך צומחים פיהויכר ועשבים שונים, ובסויות היות חישן ניבעו סרקים. מטעק של משפחת לדיזנסקי, אשר היה הפנים אהר המויתום בכפר מילין, שולחת העניטה.

הכל נגמר מאז שעובד הלך. הוא נשא על כתפו את המטה. טרנע שליבי נהם — קפא גם המסקי. איכר אביו, זאב לדיזנסקי.

אל החוזה הקודר ההגנב, שבטיש עעבר, כמה רגעו נאוהו, כאשר האיכר הקטיף קיבל את יכר עשירי. הטייר, על גבורה עולאית שביצע מנו, סגן עובד לדיזנסקי ז"ל, אחד הלוחמים הבודדים בעתל שינה בשני ציודים-לשכה.

פניו שיו זאב הרושתי-קבטים יעירו ערום פן השמס. נפילתו של בני היתה נפילתו של. "מאז אני אהר אדמי" מודה הוא. פעם היה ביתנו כתיבת לכל צנחן. חבריו של עובד היו באים לאכול שבת ועונתי-שוקולד, שהכינה אשתו. הם היו מצו ביותה. במחורים האלה, כל אחד מהם היה מייץ לתת את חייו למען הכנה. בו גם נהרג הבן שלי."

## "אל תדאגי"

פעמים רבות ביקר זאב לדיזנסקי במקום נפילתו מנו. במיבצע המיתלה שבסיני. חבריו של עובד הקימו במקום גלעד לזכרו. ולעיתים הם עומים לשקום ומישהורים את מות-המכירה שלו ביוני 1956. ביום השני למוצב סיני, שבע שעות רציפות נלחמו הצנחנים במיתלה. היה זה יום הם ידעו, כי היריות המידבר את צימאנו ברה. עשרות צנחנים היו נסלטים על הקרקע הסלעית. תלים ומצויצים. הנסינות להסיער על המצרים המביצים בדרך הכושים — נהרפו: ובספר המסעירים פחת והלך.

עובד לדיזנסקי ניסה להטיר את הכף. הוא הוביל את אנשיו אל המחיה-הש עיקרו של המצרים — עטרת-מיקלען. ברבם הדרומו של המיתלה. הסתערות קודמת על הצמדה המבוצרת ניכשלו בנו אחר זה. גם התרחל-לארדת, שהפעילו הצנחנים, לא הצליח לשחק. משום כך החליט עובד לחול עם פיקודו אל הצמדה, תוך ניסון להפגיע את המצרים בקרב פומי-אליפטיס.

אולם המצרים לא הופתעו. הם ידעו את הכוח הכסו סמוך לעמדה ונתנו לעברו באש. היום מעליה, סגנו של עובד, נימנע בעוצמו מברור נהמה. עובד עצמו, ושלושה מחייליו המשיכו לחול לעבר העמדה, ומכוח סרובם הוא ניסה להשתול לבינה המיוזנת. אך מכוח זה חרץ את גורלו. הרימונו פגע בסלטים, ששימו המצרים כפחה העמדה — והחל להתגלגל הורה.

האסון היה בלתי-ימנע. עובד חיה אהר, והחזיר שיכול היה להינצל, בגלל קירבתו לבינה כפלה אהבם לא על עצמו הוא השם באותו רגע "הרימונו חורף" להש עיבה לחייו — ונשרד לבסוף אריס כונוו והמערבם לקרקע.

ההתפוצצות פצעה אותו בצורה אטישה בזהו. חייליו ניבו לעצור את שתי-הצדדים. פצעה מנופ, אבל עובד, בקולו החקיק, הורה להם להישאר במקומם. "אני יורד לבד, אל תדאגו, אבל ופנה בעצדים אטיים וכברים אל שפת המצוק. חבריו, שעקבו אחריו בדאגה, ראו אותו מיוסדרר לפתע על הסלטים ההלטים יצוה אל תוך ההתום הפעורה.

## ללא ניפגעים

כחודש אחרי נפילתו הופיעו שלושה צנחנים בבית הוריו. באנו להתחזות בפנינו. הם להשי להורים השכולים, "עובד בחר לסוף, כדי להחיל אותנו."

"מאז האסון אני איך אדמי" מספר האב. "נחשבתי לאיש חזק, אבל דווקא אשירי, אשר נפטרה לפני ארבע שנים, החזיקה את עצמה טיב מטי ונשאה את יגונה בחיכה. כאשר באים אלי הנכדים שלי, ביהד עם שני בני ובתי, הם מדפדים באלבום התמונות ועואלים: "סבא, נכון שני עובד היה גיבור ז"ל. קשה לי לפגוע להם. מעולם לא הסבתי עליו כעל גיבור. עד שבאו וסיפרו לי על חלקו בפעולת כנרת."

בדצמבר 1955 פשטו הצנחנים על מוצבי הסורים, בחוף הסוריה של האגס. על עובד הוטל לכבוש ארבעה מוצבים באיזר קורסי, והוא היביל את אנשיו אל היעד דרך הכפר העברי, ככלי יאיש מתישביו הרגיש בהם. משהגיעו סמוך לגדרות המוצב, שלה עובד חילת להניח בונגלור. אולם כשהמטיען התפוצץ החברר, כי הגדר לא ניפרעה. והסורים פתרו לעברם באש מיקלעים.

עובד הורה לאנשיו לתפוס מססה. הוא עצמו החל לחול מפתח לגדרות. בידיו פרץ את הגדר והגיע לקירבת המוצב. הוא איתר את עמדת המיקלען וירה בו ב"סומיגן" שהיה בידו. מיקלען סורי שני ניסה לירות בעובר. אולם עקינה-הצנחנים הקדימו בסברור של שנייה. אנשיו, שמהירו בעיקבותיו אל העלות המוצב הסורי, הצליחו ללכוד 30 שבויים, מבלי שאיש מהם יפגע.

"לא ידענו על כך דבר, עד אשר שמענו שטימרים להעניק לו ציוני לשכה" ניזכר האב, "עובד שמע, כי לא עשה ששהו חרוך ולא מטיע לו כל פנים. עשרתי מול חורף" הוא סיפר לנו, לא היה לי זמן להניח למישהו: אהה הקפיק. לכן קבעתי בעצמי, כששאלתי אותו, אם לא